Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект !

Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

Обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г., изм. и доп., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., доп., бр. 59 от 2010 г., изм. и доп., бр. 1 от 2011 г.

§ 1. В чл. 17 се създава нова ал. 4:

„(4) Преди избора се провежда изслушване, в което кандидатите излагат концепцията си за дейността на Висшия съдебен съвет.”

§ 2. В чл. 30 ал. 1 т. 10 думите «членовете на Висшия съдебен съвет, инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет и» се заличават.

§ 3. В чл. 37, ал. 4 изречение второ се заличава.

§ 4. В чл. 39а ал.2 думата „държавни” се заличава и накрая на текста се добавя „които оказват на комисията съдействие и и предоставят необходимата информация”.

§ 5. В чл. 39б се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

«(2) Членовете на комисията по професионална етика се избират от общото събрание на съответния орган на съдебната власт за срок от четири години. Членовете на комисията не могат да бъдат преизбирани за два последователни мандата. Всяка комисия се състои от трима редовни и един резервен член. Измежду членовете си комисията избира председател.»

2. Създават се ал. 3 и 4:

«(3) При невъзможност да се сформира комисия по професионална етика, функциите й се осъществяват от комисията на горестоящия орган на съдебната власт в съответния съдебен район.

(4) Комисиите по професионална етика подпомагат Комисията «Професионална етика и превенция на корупцията» към Висшия съдебен съвет при осъществяване на правомощията й по чл. 39а, ал. 1, т. 1 – 6.»

3. Досегашната ал. 2 става ал. 5.

§ 6. В чл.164 ал.1 се създава изречение второ: „За съдия в районен съд и прокурор в районна прокуратура се назначава младши съдия, съответно младши прокурор, който има най-малко две години и девет месеца стаж”

§ 7. В чл. 165 ал. 2 се отменя**.**

§ 8. В чл. 176 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 т. 1 се изменя така:

«1. задължително първоначално обучение в Националния институт на правосъдието на кандидати за младши съдии и младши прокурори.

2. Алинея 2 се изменя така:

«(2) Конкурсът по ал. 1 т. 1 се провежда веднъж годишно, като се обявява през м. януари и се провежда през м. април на съответната година.»

§ 9. В чл. 181 ал. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 5:

«5. декларация по чл. 195 ал. 1;»

2. Досегашните точки 5,6 и 7 стават съответно точки 6,7 и 8.

§ 10. Член 186 се изменя така:

„Чл. 186. (1**)** Класирането на участниците в конкурса по чл. 176, ал. 1, т. 1 се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата, който се образува като сбор от оценките на писмения и устния изпит. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по – висок общ успех от държавните изпити.

(2) Комисията „Професионална етика и превенция на корупцията” предоставя на Висшия съдебен съвет информация за притежаваните от класираните кандидати нравствени качества и изготвя становище за всеки кандидат.

(3) Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи предлага на Висшия съдебен съвет, въз основа на резултатите от класирането по ал. 1 и на становището по ал. 2, да одобри кандидатите за младши съдии и младши прокурори.

(4) Висшият съдебен съвет приема решение за одобряване на кандидатите, като проверява дали класираните кандидати отговарят на изискванията на чл. 162. Проверката се извършва въз основа на всички документи за кандидата, представени от него, както и от Комисията „Професионална етика и превенция на корупцията”.

(5) Висшият съдебен съвет не одобрява кандидат, за когото е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 162, като на негово място в списъка по ал. 6 включва следващия класиран кандидат.

(6) Списъкът с одобрените кандидати се изпраща на Националния институт на правосъдието за осъществяване на задължително първоначално обучение.”

§ 11. Създава се чл. 186а:

„Чл. 186а. (1) Класирането на кандидатите за първоначално назначаване се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата от конкурса, който се образува като сбор от оценките на писмения и устния изпит. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по - висок общ успех от държавните изпити.

(2) Комисията „Професионална етика и превенция на корупцията” предоставя на Висшия съдебен съвет информация за притежаваните нравствени качества от първите трима класирани за съответната свободна длъжност кандидати и изготвя становище за всеки кандидат.

(3) Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи, въз основа на резултатите от класирането по ал. 1 и на становището по ал. 2, внася във Висшия съдебен съвет предложение за първоначално назначаване в съответните органи на съдебната власт.

(4) Висшият съдебен съвет приема решение за назначаване на кандидатите по поредността на класирането до попълване на местата, за които е обявен конкурсът, след три поредни класирания.

(5) При приемането на решението по ал. 4 Висшият съдебен съвет проверява, дали класираният на първо място кандидат отговаря на изискванията по чл. 162 и чл. 164. Проверката се извършва въз основа на документите, представени от кандидата. При проверката Висшият съдебен съвет взема предвид и становището на постоянната Комисия „Професионална етика и превенция на корупцията”.

(6) Висшият съдебен съвет с решение отказва назначаването на кандидат, за който е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 162 и чл. 164.”

§ 12. В чл. 187, ал. 1 думите „по чл. 186, ал. 6” се заменят с „по чл. 186, ал. 5 и чл. 186а, ал. 6”.

§ 13. В чл. 191, ал. 1 изречение второ се изменя така: **„**Ако няма кандидат за съответната длъжност, предложение за участие в конкурса може да направи административният ръководител на съответния орган на съдебната власт.”

§ 14. В чл. 194б, ал. 3, накрая се добавят думите „като решението се приема и въз основа на преценката по ал. 1, т. 2.”

§ 15. Член 238 се изменя така:

„Чл. 238. За младши съдия и младши прокурор може да се назначи лице, което отговаря на изискванията по чл. 162, издържало е конкурс по чл. 176, ал. 1, т. 1**,** както и съответните изпити след завършен курс на задължително първоначално обучение в Националния институт на правосъдието.”

§ 16. В чл. 240 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „три” се заменя с „две”.

2. В ал. 3 думите „две години” се заменят с „една година и 6 месеца”.

§ 17. В чл. 249, ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. задължително първоначално обучение на лица, издържали конкурс по чл. 176, ал. 1, т. 1 за кандидати за младши съдия и младши прокурор;”

§ 18. Член 258 се изменя така:

„Чл. 258. (1) Срокът на обучението по чл. 249, ал. 1, т. 1 е 9 месеца и започва през месец септември на съответната година. През време на обучението кандидатите за младши съдии и за младши прокурори получават стипендия от бюджета на Националния институт на правосъдието в размер, определен от Висшия съдебен съвет.

(2) В края на обучението кандидатите за младши съдии и младши прокурори полагат писмени и устни изпити с практическа насоченост, като оценките са по шестобалната система.

(3) Резултатите от писмения изпит се обявяват на общодостъпно място в сградата на Националния институт на правосъдието и на страницата му в интернет в тридневен срок от подписването на протокола от комисията по провеждането му.

(4) Резултатите от устния изпит се обявяват в 7 - дневен срок от провеждането му на общодостъпно място в сградата на Националния институт на правосъдието и на страницата му в интернет.

(5) Националният институт на правосъдието изготвя обща оценка, която представлява средно аритметично от сбора от оценката от устния и писмения изпит. Протоколът с оценките се изпраща на Висшия съдебен съвет.

(6) Периодът на обучение на издържалите изпита се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 – 7.”

§ 19. Създава се чл. 258а:

„Чл. 258а. (1) Издържалите изпитите се подреждат от Висшия съдебен съвет по бал, представляващ сбор от оценката от конкурса по чл. 176, ал. 1, т. 1 и общата оценка по чл. 258, ал. 5.

(2) Кандидатите за младши съдии и младши прокурори заявяват пред Висшия съдебен съвет своето желание за назначаване на съответната свободна длъжност в поредността, в която са подредени съобразно бала по ал. 1.

(3) Висшият съдебен съвет извършва разпределение на кандидатите за младши съдии и младши прокурори в рамките на обявените свободни длъжности. За извършеното разпределение Висшият съдебен съвет изготвя протокол.

(4) Висшият съдебен съвет с решение назначава кандидатите на длъжност младши съдия или младши прокурор съобразно протокола по ал. 3 до заемане на обявените свободни длъжности.

(5) Лицата, които са отказали да заемат длъжността или са се отказали от обучението без уважителна причина, както и неиздържалите изпита, възстановяват на Националния институт на правосъдието получената за времето на обучението стипендия.»

§ 20. Създава се чл. 258б:

„Чл. 258б. (1) Организацията за провеждането на изпитите по чл. 258 се извършва от администрацията на Националния институт на правосъдието и на Висшия съдебен съвет.

(2) Редът за провеждането на изпитите и за съставянето на изпитните комисии се определя с наредба, приета от Висшия съдебен съвет, която се обнародва в „Държавен вестник.”

§ 21. В чл. 262 ал. 1 се изменя така:

(1) Дейността по задължителното първоначално обучение на лица, издържали конкурс по чл. 176, ал. 1, т. 1 за кандидати за младши съдия и младши прокурор, се осъществява от постоянни и временни преподаватели.”

§ 22. В чл. 388 ал. 2 се изменя така:

„(2) Средствата за строителство и основен ремонт на недвижимите имоти, както и средствата за наеми, застраховки и преоценки, се осигуряват по бюджета на Министерството на правосъдието."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 23. В Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 1 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се § 128а:

«§ 128а. Започнатите, но неприключени към момента на влизане в сила на този закон атестационни процедури, се довършват по досегашния ред.”

2. В § 129 се правят следните изменения и допълнения:

а) Досегашният текст става ал. 1.

б) Създава се ал. 2:

„(2) Лицата, които до влизането в сила на този закон не са били атестирани периодично или по друг повод, се атестират извънредно преди да е изтекъл четиригодишният срок при явяване на конкурс за повишаване в длъжност или за преместване, при избор на административен ръководител или на негов заместник в органите на съдебната власт.”

3. Създава се § 130а:

„§ 130а. Директорът на Националния институт на правосъдието, заварен към момента на влизането в сила на този закон, продължава да изпълнява функциите си до избиране на нов директор.**»**

4. Създава се § 130б:

«§ 130б. В едномесечен срок от влизане в сила на закона съставът на управителния съвет на Националния институт на правосъдието се привежда в съответствие с изискванията на чл. 252. В случай, че не се попълни в срок състава на управителния съвет на Националния институт на правосъдието или някой от членовете бъде освободен, напусне или загуби качеството си на член по право, до пъпълване на състава управителният съвет има право да заседава и приема решения, ако е налице нужния кворум съгласно чл. 254. »

§ 24. (1) Насрочените до влизането в сила на този закон конкурси за младши съдии и младши прокурори и за първоначално назначаване в органите на съдебната власт се довършват по досегашния ред.

(2) Назначените към момента на влизане в сила на този закон на длъжност младши съдия и младши прокурор продължават да изпълняват тази длъжност по досегашния ред.

§ 25. В шестмесечен срок от влизането в сила на закона съдиите, прокурорите и следователите подават декларация по чл. 195, ал. 1.

§ 26. В чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59, 68 от 2006 г.; попр., бр. 76 от 2006 г., изм., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., изм., бр. 16 от 2010 г, изм. и доп., бр. 19, 43 и 49 от 2010 г., доп., бр. 58 от 2010 г., изм. и доп., бр. 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.) ал. 2 се изменя така:

„(2) Държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи и по Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража и държавните служители, осъществяващи дейността по охрана на съдебната власт по Закона за съдебната власт, при освобождаване от длъжност придобиват право на пенсия независимо от възрастта им и при осигурителен стаж, както следва:

1. до 31 декември 2011 г. - 25 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавни служители по посочените закони;

2. от 31 декември 2011 г. - общият осигурителен стаж по т. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 4 месеца до достигане на 28 години, от които две трети действително изслужени като държавни служители по посочените закони.”

§ 27. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник”, с изключение на:

1. Параграф 23, който влиза в сила от 1 януари 2011 г.

2. Параграфи: 6, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 и 22, които влизат в сила от 1 януари 2012 г.

Вносители:

Анастас Анастасов, Светослав Тончев, Емил Радев, Юлиана Колева,
Даниела Миткова, Десислава Атанасова, Фани Христова

М О Т И В И

КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Основни приоритети в Стратегията за продължавене на реформата на съдебната система в условията на пълноправно членство в Европейския съюз, са развитие на кадровия потенциал и повишаване на интегритета на магистратите, както и усъвършенстване процедурите за подбор и кариерно развитие на магистратите.

Мерките по тези приоритети имат за цел да гарантират, че българското правосъдие ще бъде осъществявано от добре подготвени кадри, с висок морал и адекватна мотивация. Критично ниската обществена оценка за състоянието на съдебната система в настоящия момент ясно показва необходимостта от гарантиране на взискателна селекция, високи стандарти за компетентност и решителни мерки за отстраняване и на най-малкото съмнение в корупция.

Утвърждаването на конкурсното начало беше важна позитивна стъпка, но критериите, въз основа на които се прави оценката на кандидатите, не могат да гарантират, че освен да познават закона, бъдещите магистрати ще имат правилно разбиране за обществената си роля, ще притежават подходящ личностен профил, за да носят отговорностите на служител на правосъдието, ще имат нужния морал да правят това с чест.

Във връзка с усъвършенстване процедурите за подбор и кариерно развитие на магистратите в Стратегията са отразени следните мерки:

Включване в установената и функционираща система за подбор и назначаване на магистрати, наред с оценката за компетентност, на прогнозна оценка за наличието на личностни качества и потенциал за развитие в различните сектори на системата, с оглед изграждане на профили на кандидатите за магистрати, надхвърлящи моментната снимка при назначаването.

Изработване на цялостна концепция за постоянно и централизирано атестиране, основана на единни, ясни и конкретни критерии. Преосмисляне състава и ролята на помощните атестационни комисии, включително и възможността техните функции да бъдат ограничени до събиране на информация, а ВСС да остане единствения компетентен орган по отношение оценка на работата на магистратите.

Задължителен елемент от процедурата за назначаване и повишаване в рамките на съдебната система да бъде изискването за безспорна гражданска репутация на кандидатите. Изборът следва да се обвърже с провеждането на независима проверка на биографията и качествата на кандидата. Всички процедури по назначаване на магистрати – от номинирането до избора.

С оглед на тези мерки, с настоящия Закон за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт относно младшите съдии и младшите прокурори се предлага:

- Успешно издържалите централизирания конкурс във ВСС (за задължително първоначално обучение в Националния институт на правосъдието (НИП) на кандидати за младши съдии и младши прокурори) да преминават деветмесечен курс на обучение (досега срокът на обучение бе шест месеца). Това предложение е направено от всички постоянни преподаватели в НИП, от младшите магистрати, както и от чуждестранни експерти. Шестмесечният период е недостатъчен, за да бъде представен достатъчно задълбочено и пространно учебния материал, свързан с практически занимания и симулирани процеси. За сравнение срокът на обучение във Франция е двадесет и два месеца плюс стажове, в Испания е две години и половина плюс стаж от шест месеца, в Италия е осемнадесет месеца, в Румъния е една година плюс стажове, в Португалия е двадесет и два месеца. По време на обучението курсистите получават стипендия от бюджета на НИП в размер, определен от ВСС.

В края на обучението курсистите полагат писмен и устен изпит. Изпитната комисия на НИП изготвя обща оценка от устния и писмения изпит, която се изпраща на ВСС. Издържалите изпита се подреждат по бал, представляващ сбор от оценката от конкурса за младши магистрати и общата оценка от обучението в НИП. Висшият съдебен съвет с решение назначава кандидатите на длъжност младши съдия или младши прокурор съобразно бала и желанието им**.** При равен бал се назначава кандидатът с по – висок общ успех от държавните изпити.

Неиздържалите изпита губят право да бъдат назначени на длъжност младши съдия и младши прокурор и възстановяват на НИП получената за времето на обучението стипендия.

С така предложените изменения и допълнения, се отговаря на изискванията на посочените приоритети в Стратегията за продължавене на реформата на съдебната система в условията на пълноправно членство в Европейския съюз, одобрена от Министерския съвет на 23.06.2010 г.

Вносители:

Анастас Анастасов, Светослав Тончев, Емил Радев, Юлиана Колева,
Даниела Миткова, Десислава Атанасова, Фани Христова